

POPULARIZAČNÍ SDĚLENÍ

Seminární práce

STATISTICKÁ ANALÝZA DAT, PSY 117

Kristýna Cejthamrová

362244, psychologie

Vyučující: Mgr. Stanislav Ježek, Ph.D.

Datum odevzdání: 01. 05. 2013

Fakulta sociálních studií MU, 2012/2013

Jsou Milgramovy experimenty stále relevantní?

Proslulé experimenty Stanleyho Milgrama (1963, 1965, 1974) i dnes budí zájem odborníků. Mnozí dospěli k názoru, že v dnešní době by lidé v podobných podmínkách reagovali jinak, protože jsme se již mnohokrát přesvědčili o tom, jak nebezpečná je slepá oddanost autoritám. Kvůli sporné etice Milgramových experimentů však bylo jejich znovu provedení problematické. Až v roce 2006 se Jerry M. Burger pokusil částečně zopakovat původní experiment tak, aby nejen odpovídal původnímu Milgramovu konceptu, ale také současným restrikcím.

I v Burgerově verzi měli participantů za úkol přijmout roli učitele, který musí za zástěnou sedícího „žáka“ potrestat elektrickým šokem pokaždé, když špatně odpoví na otázku. Experiment byl participantům prezentován coby studie zkoumající vliv trestu na efektivitu učení, ve skutečnosti však cílem bylo zjistit, do jaké míry lidé podléhají moci autorit. V místnosti byl totiž přítomný také experimentátor, který jedince pobízel k tomu, aby v experimentu pokračovali, ač jim to působilo značný stres. Ve skutečnosti „žák“ žádné elektrické šoky nedostával, a všechny jeho bolestivé reakce byly nahrané. Participantům byl tento fakt samozřejmě zatajen, a proto zažívali velmi nepříjemné pocity. Na rozdíl od Milgrama se Jerry Burger pokusil pociťovaný stres omezit na nutné minimum. Potenciální participantů v první řadě prošli důkladným screeningem, jenž měl za úkol vyloučit jedince, kteří byli seznámeni s původní Milgramovou studií a také ty, kterým by participace mohla způsobit trvalejší psychickou újmu. Konečný vzorek tvořilo 21 mužů a 41 žen (na základě zjištění, že rozdíly mezi pohlavími jsou v tomto případě minimální). Věkově se pohybovali v rozmezí mezi 21 – 81 lety, přičemž průměrný věk byl 42,9 let ($SD=15,67$ a $Mdn=41$). Nicméně pravděpodobně nejdůležitější změnou oproti původnímu experimentu bylo snížení síly nejvyššího možného šoku ze 450 na 150 voltů. Tato změna byla odůvodněna tím, že dle Milgrama 79 % participantů, kteří přesáhli tuto hranici, pak pokračovalo až do konce. Hranice 150 voltů tedy představovala bod, ze kterého již nebylo návratu. Hlavní hypotéza tvrdila, že chování participantů v roce 2006 se nebude lišit od původního experimentu.

Takto tedy vypadaly výchozí podmínky nového experimentu. Respondenti byli navíc náhodně rozděleni do dvou skupin, s rozdílem že zatímco v jedné byl postup identický s Milgramovým, v druhé byl přítomen ještě jeden „učitel“, který měl sloužit jako vzor modelového chování v neznámé situaci (nahlas odmítl pokračovat za 150 voltů). Výsledky

ukázaly, že i dnes by 70 % participantů pokračovalo i za hranici 150 voltů. Což je sice o něco méně než v původním experimentu, kde pokračovalo 82,5 % lidí, nicméně dle Burgera není tento rozdíl ze statistického hlediska až tak podstatný, $\chi^2(1, N = 80) = 1.10, p = 0.29$. Oproti očekávání se nepotvrdilo, že by respondenti vystavení vlivu „druhého učitele“ vykazovali větší ochotu experiment předčasně ukončit. Za stanovenou hranici by pokračovalo až 63,3 % z nich.

Výsledky lze interpretovat tak, že i v současnosti by reakce na stanovené podmínky byla podobná jako v 70. letech. Specifické osobnostní znaky jedince se oproti očekávání na výsledcích příliš neprojeví. Jerry M. Burger dokázal, že je replikace Milgramových experimentů v současnosti možná i s přihlédnutím k etickým požadavkům. I přes nesporný přínos těchto experimentů je otázkou, do jaké míry jejich výsledky můžeme aplikovat mimo laboratorní podmínky.

Doporučené odkazy

- Burger, J. M. (2009). Replicating Milgram: Would People Still Obey today?. *American Psychologist*, 64 (1), 1 – 11.

Původní Milgramova studie pro doplnění

- Milgram, S. (1974). *Obedience to Authority: An experimental view*. New York: Harper & Row. Retrieved from: <http://www.gyanpedia.in/portals/0/toys%20from%20trash/resources/books/milgram.pdf>.

Napsala jste to moc pěkně. I na tak malém prostoru je hodně informací, které se dobře čtou, a jádro článku zůstalo zachováno. Pro laického čtenáře je tam asi příliš mnoho neznámých slov. Ani testové statistiky sem moc nepatří – pokud chceme např. referovat o statistickém testu, je třeba jít přes jeho smysl – např. pokles oproti Milgramovi je tak malý, že ho mohla způsobit náhoda při výběru účastníků. Takže do Psychologie Dnes OK, do iDnes by to ještě potřebovalo poladit.

Práci přijímám.

SJ